

บทที่ 3

การกีดกันการค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป และข้อตกลง GATT ว่าด้วยการค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป

3.1 การกีดกันการค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป

สิ่งทอเป็นสินค้าชนิดหนึ่งซึ่งถูกกีดกันทางการค้ามาเป็นเวลานาน โดยเริ่มตั้งแต่ช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 ในปัจจุบันประมาณครึ่งหนึ่งของมูลค่าการค้าสิ่งทอโลกถูกจำกัดอยู่ภายใต้ข้อกีดกันทางการค้าที่เรียกว่า ความตกลงว่าด้วยการค้าสิ่งทอระหว่างประเทศ (Multi-Fibre Arrangement : MFA) ซึ่งการกีดกันทางการค้าเป็นไปในรูปของการห้ามนำเข้า หรือจำกัดปริมาณการนำเข้าจากผู้ส่งออก ซึ่งเป็นประเทศกำลังพัฒนา โดยประเทศผู้นำเข้าซึ่งพัฒนาแล้ว ได้แก่ สหรัฐอเมริกา แคนาดา สหภาพยุโรป และประเทศในแถบสแกนดิเนเวีย เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะประเทศกำลังพัฒนามักจะมีความได้เปรียบในการผลิตและส่งออกสินค้าที่ใช้แรงงานเข้มข้น

3.1.1 ที่มาของการกีดกันการค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป

การกีดกันทางการค้าสิ่งทอนั้นเริ่มจากการจำกัดการนำเข้าแบบทวิภาคีในช่วงปี 2470 โดยเริ่มต้นจากการที่สหรัฐฯใช้การจำกัดการนำเข้าโดยสมัครใจ (Voluntary Export Restrictions : VERs) จำกัดการนำเข้าสินค้าสิ่งทอประเภทฝ้ายจากประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นการจำกัดการนำเข้าแบบทวิภาคี และต่อมาขยายวงเป็นสินค้าสิ่งทอจากประเทศอื่นๆ เช่น ปากีสถาน หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 การกีดกันทางการค้านี้ได้เริ่มขึ้นใหม่อีกและขยายตัวทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ โดยในปี 2503-2504 มีการทำสัญญาการจำกัดการนำเข้าในระยะสั้น (Short Term Arrangement : STA) ซึ่งต่อมาเปลี่ยนเป็นสัญญาการจำกัดการนำเข้าในระยะยาว (Long Term Arrangement : LTA) ในช่วงปี 2505-2517 และในปี 2518 ได้เปลี่ยนเป็นความตกลงว่าด้วยการค้าสิ่งทอระหว่างประเทศ (Multi-Fibre Arrangement : MFA) โดยมีการต่อสัญญาจาก MFA I ถึง MFA IV ซึ่งเป็นฉบับล่าสุด ได้มีการต่ออายุมาจนถึงปี 2537

ข้อตกลง MFA เป็นข้อตกลงที่ประเทศพัฒนาแล้วได้ทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจำกัดปริมาณการนำเข้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป จากประเทศกำลังพัฒนาที่มีความได้เปรียบในการผลิตและส่งออกสินค้าที่ใช้แรงงานเข้มข้น (labor intensive) ส่งผลให้ภาวะการแข่งขันของผู้ส่งออกไปยังประเทศในข้อตกลง MFA ลดลง แม้ว่าข้อตกลง MFA จะใช้ VERs ซึ่งเป็นมาตรการกีดกันทางการค้าที่ขัดกับหลักการค้าเสรีของการเจรจาข้อตกลงด้านภาษีศุลกากรและการค้า

(General Agreement on Tariffs and Trade : GATT) ก็ตาม แต่สิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปได้ถูกถอนจาก GATT ในช่วงปี 2505 (ศุภช ศุภชลาศัย, 2539) ก่อนที่ญี่ปุ่นจะเข้าเป็นภาคีสมาชิกของ GATT ในรอบการเจรจาโตเกียว โดยใช้ข้อยกเว้นในมาตรา 19 ซึ่งว่าด้วยการนำเข้าไปทำลายการผลิตในประเทศผู้นำเข้า (market disruption) นอกจากนี้ การจำกัดปริมาณการนำเข้าโดยการ ใช้ VERs ซึ่งถือว่าเป็นความสมัครใจของผู้ส่งออกที่จะจำกัดตัวเองก็ใช้เป็นข้อหลีกเลี่ยงได้ตาม มาตรา 4 นั้น เกิดขึ้นโดยการรับรู้ของ GATT เพราะการตกลงทำสัญญา MFA แต่ละครั้ง GATT จะต้องรู้เห็นด้วยและใน GATT มีหน่วยงานที่จะติดตามเรื่องเกี่ยวกับ MFA โดยเฉพาะที่เรียกว่า Textile Surveillance Body (TSB) อีกส่วนที่ควรทำความเข้าใจก็คือ MFA เป็นสัญญาพหุภาคี (multilateral agreement) ซึ่งทำขึ้นระหว่างผู้ส่งออกกับประเทศผู้นำเข้าสิ่งทอ โดยประเทศผู้ส่งออกนั้นตกลงที่จะจำกัดปริมาณการส่งออกของตนเอง และใช้ MFA เป็นกรอบในการเจรจา และทำสัญญาข้อตกลงทวิภาคี (bilateral agreement) ระหว่างประเทศผู้นำเข้ากับผู้ส่งออกแต่ละ ประเทศ สำหรับระยะเวลาการบังคับใช้ MFA จะอยู่ในช่วงประมาณ 3-4 ปี แล้วแต่จะตกลงกัน

3.1.2 พัฒนาการของการกีดกันการค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป

นับตั้งแต่เริ่มมีการบังคับใช้ MFA ทำให้มีการขยายวงการค้ากีดกันทางการค้ามากขึ้นเรื่อยๆ ทั้งในด้านของจำนวนประเทศที่อยู่ภายใต้ MFA และปริมาณสินค้าที่อยู่ในข่ายการกีดกัน โดยในช่วง 2 ปีแรกที่มีการใช้ MFA ฉบับที่ 1 มีเพียงสหรัฐอเมริกาประเทศเดียวที่เริ่มใช้ MFA I ทำให้สินค้าสิ่งทอทะลักเข้าประชาคมยุโรปเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะสินค้าที่ส่งออกจากประเทศแถบ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยทั่วไปแล้วสัญญาทวิภาคีที่ทำขึ้นในช่วงแรกนี้จะปฏิบัติตามสัญญา พหุภาคีที่ทำไว้กับ GATT โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการให้อัตราการเจริญเติบโตของปริมาณ การนำเข้าไม่ต่ำกว่าร้อยละ 6 ต่อปี สินค้าที่อยู่ในข่ายการจำกัดการนำเข้าก็มีน้อยและจำกัดวงอยู่แค่สินค้าที่ทำมาจากฝ้าย และมีข้อยืดหยุ่นในการส่งออก (flexibility provisions) สินค้าด้วยการ ทำสัญญาทวิภาคี ใน MFA I โดยรวมจึงเป็นไปในลักษณะที่มีการกีดกันน้อย และทำตามข้อตกลง MFA แต่ข้อตกลง MFA ในฉบับต่อๆ มาเริ่มมีการเปลี่ยนแปลง และมีการละเมิดต่อข้อสัญญาที่ได้ ให้ไว้ในพหุภาคีมาโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากประเทศผู้นำเข้า อาทิ การให้อัตราการเพิ่ม ขึ้นของโควตาน้อยกว่าร้อยละ 6 ต่อปี

ในช่วง MFA II สัญญาทวิภาคีได้เริ่มได้เริ่มมีข้อจำกัดเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประชาคมยุโรปซึ่งมีปัญหาในการควบคุมปริมาณการนำเข้าในช่วงสัญญา MFA I ในตอนต้น จึงพยายามที่จะจำกัดการนำเข้าให้เข้มงวดและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้ชนิดของสินค้าที่

ถูกนำมาคุมเข้าในสัญญาทวิภาคีได้เพิ่มสูงขึ้นเป็น 190 ชนิด และประเทศผู้นำเข้าได้ละเมิดสัญญาที่ให้ไว้ในกรอบของ MFA เดิม กล่าวคือ มีการลดอัตราการเจริญเติบโตของปริมาณนำเข้าลงต่ำกว่าอัตราขั้นต่ำที่ได้กำหนดไว้ร้อยละ 6 ต่อปี สำหรับข้อยืดหยุ่นในการส่งออกของประชาคมยุโรปได้ถูกยกเลิกไป ส่วนของสหรัฐยังคงมีอยู่ในสินค้าบางชนิด ในเรื่องการละเมิดสัญญาพหุภาคี MFA นี้ทำได้ เนื่องจากประชาคมยุโรปได้เพิ่มบทเฉพาะกาลขึ้นในสัญญาทวิภาคีที่เรียกว่า reasonable departure ซึ่งทำให้ประชาคมยุโรปสามารถที่จะละเมิด MFA นอกจากนี้ยังมีการเพิ่ม basket extraction ขึ้น เพื่อป้องกันไม่ให้มีการนำเข้าสิ่งทอบางชนิดที่เคยส่งออกน้อยกว่าโควต้าส่วนรวม เพื่อไม่ให้การส่งออกของประเทศผู้ส่งออกโตเร็วเกินไป โดยที่ประเทศผู้นำเข้าสามารถที่จะเรียกผู้ส่งออกมาตักเตือนและอาจทำสัญญาจำกัดการส่งออกใหม่ เพื่อไม่ให้อัตราการเจริญเติบโตของการส่งออกสูงเกินไป

ในช่วง MFA III การจำกัดการส่งออกก็ทวีความรุนแรงขึ้นไปอีกโดยที่อัตราการเจริญเติบโตของสินค้าที่ประเทศผู้ส่งออกสามารถส่งออกได้มาก ได้ถูกจำกัดลงจนแทบจะไม่มีอัตราการเจริญเติบโตเลยนั่นก็คือใกล้เคียงร้อยละ 0 และมีการเพิ่มบทเฉพาะกาลขึ้น ซึ่งเรียกว่า anti-surge ในช่วงนี้ ชนิดของเส้นใยที่จะต้องถูกจำกัดการค้าได้ขยายวงเพิ่มขึ้นโดยรวมถึงผลิตภัณฑ์ที่ทำจากขนสัตว์และเส้นใยประดิษฐ์ สำหรับชนิดของสินค้าที่อยู่ภายใต้ข้อจำกัดของประชาคมยุโรปเพิ่มขึ้นเป็นกว่า 300 ชนิด ส่วนของสหรัฐเพิ่มเป็นกว่า 650 ชนิด ซึ่งในส่วนของสหรัฐในช่วงนี้ยังมีความพยายามที่จะจำกัดการนำเข้ามากกว่านี้อีก โดยที่ได้มีการเสนอกฎหมายที่เรียกว่า Jenkins Bills แต่ถูกยับยั้งโดยประธานาธิบดีเรแกน

สำหรับ MFA IV ของประชาคมยุโรปมีการผ่อนคลายน้อยลงเล็กน้อย โดยที่มีการนำเอาข้อยืดหยุ่นในการส่งออกกลับมาใช้ แต่ในสหรัฐได้ลดอัตราการเจริญเติบโตของโควต้าสินค้าสิ่งทอลง เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของการนำเข้าสิ่งทอจากประเทศกำลังพัฒนาสูงขึ้นมากในช่วงก่อน MFA IV เนื่องจากเงินดอลลาร์อเมริกามีค่าสูงเกินความเป็นจริง รวมทั้งมีการเพิ่มใหม่และผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของไหมเข้าไปในชนิดของเส้นใยที่อยู่ในข่ายการจำกัดการนำเข้า

3.2 ข้อตกลงทวิภาคีระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา และประชาคมยุโรป

ปัจจุบันไทยได้ทำข้อตกลงทวิภาคีรวมทั้งสิ้น 6 ฉบับ กับประเทศผู้นำเข้าสิ่งทอรวม 17 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา แคนาดา นอร์เว และประชาคมยุโรป 14 ประเทศ ได้แก่ สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส เดนมาร์ก เยอรมนี เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ ลักเซมเบิร์ก อิตาลี ไอร์แลนด์ ฟินแลนด์ ออสเตรเลีย กรีซ สเปน และโปรตุเกส

จักร ฝรั่งเศส เดนมาร์ก เยอรมนี เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ ลักเซมเบิร์ก อิตาลี ไอร์แลนด์ ฟินแลนด์ ออสเตรีย กรีซ สเปน และโปรตุเกส

โดยข้อตกลงทวิภาคีระหว่างไทยกับประเทศผู้นำเข้า ส่วนใหญ่มักจะมีการกำหนดโควต้าสินค้าในรายการที่ประเทศผู้นำเข้ามีการผลิตภายในประเทศ เนื่องจากหากปล่อยให้มีการนำเข้าจำนวนมากย่อมจะทำให้เกิดความเสียหายต่อตลาดในประเทศผู้นำเข้าได้ในอนาคต ซึ่งในบางกรณีได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อตลาดของประเทศผู้นำเข้าแล้ว โดยรายการสินค้าที่ถูกควบคุมโควต้าของแต่ละประเทศจะมีลักษณะแตกต่างกัน แต่ข้อตกลงทวิภาคีส่วนใหญ่มีสาระสำคัญที่คล้ายคลึงกัน ดังนี้

(1) ทั้งสองฝ่ายจะต้องมีการเจรจาเพื่อกำหนดโควต้า โดยประเทศผู้นำเข้าจะกำหนดโควต้าแต่เพียงฝ่ายเดียวโดยไม่มีการเจรจาไม่ได้

(2) การควบคุมโควต้าจะกระทำโดยฝ่ายไทย ดังนั้นประเทศไทยจึงเป็นผู้กำหนดการ จัดสรรโควต้าให้แก่ผู้ส่งออก

(3) โควต้าที่กำหนดเป็นสินค้าสิ่งทอเพียงบางรายการเท่านั้น รายการที่ไม่ได้มีการกำหนดโควต้าอาจส่งออกได้โดยเสรี ยกเว้นข้อตกลงทวิภาคีกับสหรัฐฯที่กำหนดโควต้ารวมสำหรับการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปไว้ด้วย

(4) ต้องเพิ่มโควต้าส่งออกที่กำหนดให้ประเทศไทยในปีต่อๆ ไปในอัตราเพิ่มร้อยละ 1-7 ต่อปี แล้วแต่ประเภทของสินค้า และไทยยังสามารถโอนโควต้าระหว่างรายการ โอนโควต้าที่เหลือของปีที่ผ่านมาเพื่อนำมาใช้ในปีปัจจุบัน หรือยืมโควต้าของปีต่อไปมาใช้ล่วงหน้าได้

(5) กำหนดข้อยกเว้นสำหรับสินค้าตัวอย่าง สินค้าหัตถกรรม และสินค้าที่มีมูลค่าไม่เกิน 250 เหรียญสหรัฐฯ (มูลค่าอาจแตกต่างกันในบางสัญญา) ไม่ต้องถูกจำกัดโควต้า

3.2.1 ข้อตกลงทวิภาคีระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา

ไทยเริ่มทำข้อตกลงทวิภาคีกับสหรัฐฯ เป็นครั้งแรกในปี 2514 ภายใต้ข้อตกลงระยะยาวว่าด้วยการค้าสิ่งทอฝ่ายระหว่างประเทศ (LTA) โดยข้อตกลงฉบับแรกมีผลบังคับใช้ในชว่ปี 2514-2515 ต่อมาปี 2517 ได้มีการทำข้อตกลงการค้าสิ่งทอระหว่างประเทศ (MFA) และไทยเริ่มสมัครเป็นสมาชิกภาคี MFA ในปี 2519 จนกระทั่งปัจจุบันไทยได้ทำข้อตกลงทวิภาคีกับสหรัฐฯ ภายใต้ MFA รวม 4 ฉบับ พอสรุปได้ดังนี้

3.2.1 (ก) ข้อตกลงทวิภาคีระหว่างไทย-สหรัฐฯ ฉบับที่ 1 ระหว่างปี 2519-2521 รวม 3 ปี ข้อตกลงทวิภาคีระหว่างไทย-สหรัฐฯ ฉบับนี้ยึด MFA1 เป็นแม่บท โดยมีสาระสำคัญแยกตามหัวข้อดังนี้

(1) ประเภทของสิ่งทอที่ถูกจำกัดโควต้า แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่ม 1 ได้แก่ ผ้าผืนและสินค้าเบ็ดเตล็ดที่ไม่ใช่เครื่องนุ่งห่ม

กลุ่ม 2 ได้แก่ เสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ทำจากฝ้าย ขนสัตว์ และเส้นใยประดิษฐ์

(2) ประเภทของโควต้า แบ่งเป็น

(2.1) การกำหนดปริมาณโควต้ารวม (group limits) ในข้อตกลงทวิภาคีฉบับนี้ ได้กำหนดปริมาณโควต้ารวมเฉพาะสินค้าในกลุ่ม 2 เท่านั้น ส่วนสินค้าในกลุ่ม 1 ไม่ได้กำหนดปริมาณโควต้ารวมไว้ โดยกำหนดปริมาณโควต้ารวมสำหรับสินค้ากลุ่ม 2 ดังนี้

ปี 2519 ปริมาณโควต้ารวมเท่ากับ 53,000 พันตารางหลา

ปี 2520 ปริมาณโควต้ารวมเท่ากับ 53,000 พันตารางหลา

ปี 2521 ปริมาณโควต้ารวมเท่ากับ 53,000 พันตารางหลา

(2.2) การกำหนดโควต้าตามรายการสินค้า (category limits) แบ่งเป็น

(2.2.1) สินค้าที่มีการกำหนดโควต้าเป็นจำนวนที่แน่นอน (specific limits: SL) มีรายละเอียดแบ่งตามกลุ่ม ดังนี้

กลุ่ม 1 มีรายการสินค้าที่เป็น SL จำนวน 7 รายการ ตลอด 2 ปีของข้อตกลง

กลุ่ม 2 มีรายการสินค้าที่เป็น SL จำนวน 14 รายการ ตลอด 2 ปีของข้อตกลง

(2.2.2) สินค้าที่ไม่ได้กำหนดโควต้าเป็นจำนวนที่แน่นอน (non-specific limits: non-SL) สำหรับสินค้าชนิดนี้ จะมีมาตรการกำหนดโควต้าตามความเหมาะสม ดังนี้

ก. minimum consultation level (MCL) มาตรการนี้เป็นการกำหนดโควต้าสูงสุดสำหรับสินค้า non-SL ที่จะนำเข้าตลาดสหรัฐฯ ถ้าไทยส่งออกเกินกว่าที่กำหนดไว้ สหรัฐฯ อาจขอกำหนดปริมาณนำเข้าตามรายการสินค้าเป็นจำนวนแน่นอน (SL) หรือมีการขอเปิดเจรจาทำความตกลงกัน (DCL) หรือไม่ก็ได้ ตามความเหมาะสม สำหรับ MCL ของสินค้าแต่ละกลุ่มในข้อตกลงฉบับที่ 1 นี้ สหรัฐฯ ได้กำหนดไว้ดังนี้

สินค้ำกลุ่ม 1 ที่เป็นสินค้ำที่ทำจากฝ้ายหรือใยประดิษฐ์	ส่งออกได้รายการละ 1,000,000 ตารางหลา/ปี
ที่เป็นสินค้ำที่ทำจากขนสัตว์	ส่งออกได้รายการละ 100,000 ตารางหลา/ปี
สินค้ำกลุ่ม 2 ที่เป็นสินค้ำที่ทำจากฝ้ายหรือใยประดิษฐ์	ส่งออกได้รายการละ 700,000 ตารางหลา/ปี
ที่เป็นสินค้ำที่ทำจากขนสัตว์	ส่งออกได้รายการละ 100,000 ตารางหลา/ปี

ข. designated consultation level (DCL) มาตรการนี้จะใช้เมื่อมีการนำสินค้ำ non-SL เข้าถึงระดับที่จะทำให้กระทบกระเทือนต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอภายในสหรัฐแล้ว สหรัฐฯก็จะขอเปิดการเจรจากำหนดโควต้ากับรัฐบาลไทยตามความเหมาะสมของสถานการณ์

(3) อัตราการเติบโตของโควต้า ในข้อตกลงทวิภาคีฉบับที่ 1 นี้ ได้กำหนดอัตราเพิ่มในแต่ละปีไม่เกินร้อยละ 7 สำหรับสินค้ำที่เป็น SL

(4) มาตรการความยืดหยุ่น (flexibility provision)

(4.1) carry over (CO) คือ การที่ผู้ส่งออกไทยสามารถยืมยอดโควต้าเหลือใช้จากปีก่อนมาใช้ได้ไม่เกินร้อยละ 11 ของปริมาณโควต้าพื้นฐานในปีปัจจุบัน

(4.2) carry forward (CF) คือ การที่ผู้ส่งออกไทยสามารถยืมโควต้าในปีถัดไปมาใช้ล่วงหน้าได้ไม่เกินร้อยละ 6 ของปริมาณโควต้าพื้นฐานในปีปัจจุบัน

โดยการยืมโควต้าทั้งมาตรการ CO และ CF รวมกันแล้วจะต้องไม่เกินร้อยละ 11 ของปริมาณโควต้าพื้นฐานในปีปัจจุบัน

(4.3) swing หรือ transfer คือ การแลกเปลี่ยนโควต้าระหว่างรายการ ทำได้ดังนี้

(4.3.1) swing หรือ transfer สำหรับสินค้ำ SL รายการใดก็ได้ภายในกลุ่มเดียวกัน

swing ภายในกลุ่ม 1 ไม่เกินร้อยละ 10

swing ภายในกลุ่ม 2 ไม่เกินร้อยละ 7

(4.3.2) swing หรือ transfer สำหรับสินค้ำ SL ต่างกลุ่มกัน

swing จากกลุ่ม 2 ไปกลุ่ม 1 ไม่เกินร้อยละ 15

swing จากกลุ่ม 1 ไปกลุ่ม 2 ไม่เกินร้อยละ 7

3.2.1 (ข) ข้อตกลงทวิภาคีระหว่างไทย-สหรัฐฯ ฉบับที่ 2 ระหว่างปี 2521-2525 รวม 5 ปี ข้อตกลงฉบับที่ 2 เริ่มมีผลบังคับใช้ ต้นปี 2521 เนื่องจากได้มีการยกเลิกรายละเอียดปี 2521 ของข้อตกลงฉบับที่ 1 มาใช้ฉบับที่ 2 แทน สาระสำคัญของข้อตกลงฉบับนี้ มีดังต่อไปนี้

(1) ประเภทของสิ่งทอที่ถูกจำกัดโควต้า ยังแบ่งเป็น 2 กลุ่มเช่นเดียวกับข้อตกลงฉบับที่ 1

(2) ประเภทของโควต้า แบ่งเป็น 2 ประเภท โดยมีรายละเอียดดังนี้

(2.1) การกำหนดปริมาณโควต้ารวม (group limits) โดยสินค้าในกลุ่ม 1 ไม่กำหนด ปริมาณโควต้ารวมเหมือนเดิม ในขณะที่สินค้าในกลุ่ม 2 ได้กำหนดปริมาณโควต้ารวมไว้ โดย

ปริมาณโควต้ารวมในปี 2521 เท่ากับ 53,000 พันตารางหลา

ปริมาณโควต้ารวมในปี 2522 เท่ากับ 56,710 พันตารางหลา

ปริมาณโควต้ารวมในปี 2523 เท่ากับ 60,671 พันตารางหลา

ปริมาณโควต้ารวมในปี 2524 เท่ากับ 64,927 พันตารางหลา

ปริมาณโควต้ารวมในปี 2525 เท่ากับ 69,472 พันตารางหลา

(2.2) การกำหนดโควต้าตามรายการสินค้า (category limits) แบ่งเป็น

(2.2.1) สินค้าที่มีการกำหนดโควต้าเป็นจำนวนที่แน่นอน (specific limits:SL) มีรายละเอียดแบ่งตามกลุ่ม ดังนี้

กลุ่ม 1 รายการสินค้า SL ยังคงเดิมคือ 7 รายการ ตลอด 5 ปีของข้อตกลง

กลุ่ม 2 มีรายการสินค้า SL ทั้งหมด 15 รายการ ตลอด 5 ปี ของข้อตกลง

(2.2.2) สินค้าที่ไม่ได้กำหนดโควต้าเป็นจำนวนที่แน่นอน (non-specific limits: non-SL) เงื่อนไข MCL ยังเหมือนกับข้อตกลงทวิภาคีฉบับ 1

(3) อัตราการเติบโตของโควต้า สำหรับกรณีของสินค้าที่ทำจากฝ้ายและเส้นใยประดิษฐ์ ถ้า ทั้งสองฝ่ายเปิดการเจรจาตกลงกัน จะกำหนดอัตราการเพิ่มของปริมาณการนำเข้าไม่เกินร้อยละ 6 ต่อปี แต่ถ้าไม่มีการเจรจากัน กำหนดให้อัตราเพิ่มไม่เกินร้อยละ 7 ต่อปี ส่วนสินค้าที่ทำจากขนสัตว์กำหนดอัตราเพิ่มไม่เกินร้อยละ 1 ต่อปี

(4) มาตรการความยืดหยุ่น (flexibility provision) เงื่อนไข carry over และ carry forward รวมทั้ง swing หรือ transfer สำหรับสินค้า SL ภายในกลุ่มเดียวกันยังเหมือนเดิมกับข้อตกลงฉบับ 1 แต่ไม่มีการ swing สินค้า SL ระหว่างกลุ่ม 1 และกลุ่ม 2 ในข้อตกลงฉบับนี้

3.2.1 (ค) ข้อตกลงทวิภาคีไทย-สหรัฐฯ ฉบับที่ 3 ระหว่างปี 2526-2531 รวม 6 ปี โดยข้อตกลงฉบับนี้แยกเป็นข้อตกลงฉบับที่ 3¹ เป็นข้อตกลงก่อนไทยถูกสหรัฐฯ ดำเนินการห้ามนำเข้าสินค้าประเภทเสื้อผ้าสำเร็จรูป (embargo) ซึ่งมาตรการนี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 8 ตุลาคม 2528 และข้อตกลงฉบับที่ 3² เป็นข้อตกลงหลังไทยถูกสหรัฐฯ ดำเนินมาตรการ embargo แล้ว ซึ่งข้อตกลงฉบับที่ 3² นี้มีผลตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2528

3.2.1 (ค1) ข้อตกลงทวิภาคีไทย-สหรัฐฯ ฉบับที่ 3¹ ระหว่างปี 2526-2528 รวม 3 ปี มีสาระสำคัญของข้อตกลงดังนี้

(1) ประเภทของสิ่งทอที่ถูกจำกัดโควต้า ยังเป็น 2 กลุ่ม เช่นเดียวกับข้อตกลงฉบับที่ 2

(2) ประเภทของโควต้า แบ่งเป็น 2 ประเภทเช่นเดียวกับข้อตกลงฉบับที่ 2 มีรายละเอียดดังนี้

(2.1) การกำหนดปริมาณโควต้ารวม (group limits) สินค้าในกลุ่ม 1 ไม่มีการกำหนดปริมาณโควต้าเช่นเดิม ส่วนสินค้าในกลุ่ม 2 ได้กำหนดปริมาณโควต้ารวมไว้ดังนี้

ปริมาณโควต้ารวมในปี 2526 เท่ากับ 73,988 พันตารางหลา

ปริมาณโควต้ารวมในปี 2527 เท่ากับ 78,427 พันตารางหลา

ปริมาณโควต้ารวมในปี 2528 เท่ากับ 83,132 พันตารางหลา

ปริมาณโควต้ารวมในปี 2529 เท่ากับ 88,120 พันตารางหลา

ปริมาณโควต้ารวมในปี 2530 เท่ากับ 93,408 พันตารางหลา

(2.2) การกำหนดโควต้าตามรายการสินค้า (category limits) มีรายละเอียด ดังนี้

(2.2.1) สินค้าที่มีการกำหนดโควต้าเป็นจำนวนที่แน่นอน (specific limits:SL) มีรายละเอียดแบ่งตามกลุ่ม ดังนี้

กลุ่ม 1 มีรายการสินค้า SL ในปี 2526 9 รายการ และเพิ่มเป็น 10 รายการ ในปี 2528

กลุ่ม 2 มีรายการสินค้า SL 13 รายการในปี 2526 และเพิ่มขึ้นจนในปี 2528 มีรายการสินค้า SL ทั้งหมด 16 รายการ

(2.2.2) สินค้าที่ไม่ได้กำหนดโควต้าเป็นจำนวนที่แน่นอน (non-specific limits: non-SL) ข้อตกลงฉบับนี้ไม่มีการกำหนดมาตรการ MCL ไว้สำหรับสินค้า non-SL ที่จะนำเข้าตลาดสหรัฐฯ แต่จะใช้มาตรการ DCL แทน กล่าวคือหากการส่งออกของไทยกระทบกระเทือนอุตสาหกรรมภายในของสหรัฐฯ สหรัฐฯจึงจะขอเปิดการเจรจากับไทยเพื่อกำหนดปริมาณการนำเข้าตามความเหมาะสมต่อไป โดยในระหว่างรอผลการเจรจา ไทยต้องจำกัดปริมาณการส่งออก

สินค้าชนิดนั้นไปสหรัฐฯ ตามที่สหรัฐฯกำหนด หากการเจรจาล้มเหลว สหรัฐฯสามารถกำหนดโควตานำเข้าเฉพาะรายการ (SL) แต่ฝ่ายเดียวได้ โดยปริมาณโควตาที่กำหนดจะต้องไม่ต่ำกว่าปริมาณการนำเข้าที่แท้จริงในรอบ 12 เดือน เริ่มต้นจากการนับถอยหลังไป 2 เดือน หลังจากวันที่ได้ขอเปิดเจรจา บวกร้อยละ 20 สำหรับสินค้าที่ทำด้วยฝ้ายและเส้นใยประดิษฐ์ หรือบวกร้อยละ 6 สำหรับสินค้าที่ทำจากขนสัตว์

(3) อัตราการเติบโตของโควตา ยังมีสาระเช่นเดียวกับข้อตกลงฉบับที่ 2

(4) มาตรการความยืดหยุ่น (flexibility provision) มีสาระเช่นเดียวกับข้อตกลงฉบับที่ 2

อย่างไรก็ตาม การทำข้อตกลงทวิภาคีในครั้งนี้ มิได้คำนึงถึงความสมดุลระหว่างรายการสินค้าที่เป็น SL ที่มีหน่วยเป็นโหลและโหลคู่ กับปริมาณโควตาทั้งหมดซึ่งมีหน่วยเป็นตารางหลา ประกอบกับมีปัญหาด้านมาตรฐานการแปรหน่วยจากโหลและโหลคู่เป็นตารางหลา ทำให้การส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปในระยะหลังของข้อตกลงฉบับที่ 2 ละเลยปริมาณโควตาทั้งหมดที่กำหนด โดยในปี 2527 ไทยส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปตามกลุ่ม 2 เกินโควตาทั้งหมดถึง 18.6 ล้านตารางหลา แต่สหรัฐฯก็ไม่ได้แสดงท่าทีว่าจะมีมาตรการจัดการอย่างไรกับไทย ทำให้ผู้ผลิตและส่งออกไทยเชื่อว่าสหรัฐฯไม่ยึดโควตาทั้งหมดเป็นหลัก จนกระทั่งในปี 2528 สหรัฐฯเจรจาขอเพิ่มรายการสินค้า SL อีก 3 รายการ ทำให้รายการสินค้า SL เพิ่มเป็น 16 รายการ โดยที่ปริมาณโควตาทั้งหมดยังคงเดิม เมื่อรวมปริมาณโควตาเฉพาะสินค้า SL 16 รายการในปี 2528 เท่ากับ 86,259 พันตารางหลา สูงกว่าปริมาณโควตาทั้งหมดของสินค้ากลุ่ม 2 ซึ่งเท่ากับ 83,132 พันตารางหลา ถึง 3,126 พันตารางหลา ดังนั้นเมื่อผู้ส่งออกไทยส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปเต็มตามโควตาที่ได้รับแต่ละรายการ ก็จะเกินปริมาณโควตาทั้งหมด ประกอบกับในปี 2528 สหรัฐฯเผชิญกับปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้มีการนำมาตรการการกีดกันทางการค้าใหม่ๆ ออกมาใช้มากมาย สำหรับประเทศไทยจากเหตุการณ์ดังกล่าวข้างต้น สหรัฐฯจึงได้ประกาศห้ามนำเข้าสินค้าประเภทเสื้อผ้าสำเร็จรูป (embargo) เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2528 เป็นต้นไป

ต่อมารัฐบาลไทยได้ส่งคณะผู้แทนเดินทางไปเจรจากับสหรัฐฯ ในที่สุดสหรัฐฯ ยอมยกเลิกมาตรการ embargo กับไทย โดยไทยสามารถส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปเข้าสหรัฐฯ ได้ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2528 เป็นต้นไปภายใต้ข้อสรุปดังนี้

ก. สหรัฐฯยอมยกเลิกมาตรการ embargo เสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย ทำให้ไทยสามารถส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปได้ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2528 พร้อมทั้งขยายเวลาของข้อตกลงไปอีก 1 ปี

เป็นสิ้นสุดในปี 2531 สำหรับข้อตกลงระหว่างไทยกับสหรัฐฯ เฉพาะหมวดเสื้อผ้าสำเร็จรูปในปี 2528 นี้ ให้ถือว่าสิ้นสุดในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2528 สำหรับข้อตกลงปี 2529 มีระยะเวลารวม 13 เดือน เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2528 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2529

ข. ไทยต้องรับผิดชอบปริมาณการส่งออกที่เกินโควตาในปี 2527 จนถึงวันที่ 8 ตุลาคม 2528 โดยสหรัฐฯผ่อนปรนให้นำไปหักจากโควตาของแต่ละปี เป็นเวลา 3 ปี

ค. ในข้อตกลงฉบับที่ 3² ระหว่างปี 2529-2531 ไทยจะต้องดำเนินการดังนี้

-ลดโควตาสินค้า 4 รายการ คือ รายการ 336 (เสื้อผ้าฝ้าย), รายการ 337 (เสื้อผ้ากึ่งฝ้าย), รายการ 438 (เสื้อขนสัตว์), รายการ 640 (เสื้อใยสังเคราะห์)

-มีการกำหนดโควตาสำหรับรายการ 651 (เสื้อขน) โดยไม่ต้องใช้มาตรการ DCL ควบคุมไว้

-ไทยจะต้องมีการจำกัดปริมาณการส่งออกผ้าฝ้ายที่ทำจากขนสัตว์ โดยตามข้อตกลงเดิมนั้นผ้าฝ้ายที่ทำจากขนสัตว์ไม่ได้กำหนดโควตาไว้ สหรัฐฯจึงจะให้โควตาเพิ่มสำหรับเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ทำจากขนสัตว์เพื่อเป็นการชดเชยที่ไทยต้องเสียประโยชน์ไป

-เสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ทำด้วยเส้นใยที่ไม่อยู่ภายใต้ข้อตกลง MFA III เช่น ป่าน ทรนารายณ์ (รามี่) ปอ ลินิน ฯลฯ จะต้องอยู่ภายใต้ข้อตกลงทวิภาคีไทย-สหรัฐฯ โดยจะใช้มาตรการ DCL ควบคุมไว้ ถ้าหากมีการนำเข้าที่กระทบกระเทือนตลาดสหรัฐฯ ก็จะจำกัดการนำเข้าโดยกำหนดโควตาในแต่ละรายการ และไม่นำปริมาณโควตานี้ไปรวมกับปริมาณโควตา รวมของเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ได้รับอยู่ในขณะนั้น ทั้งนี้ปริมาณโควตานี้จะไม่ครอบคลุมถึงเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ทำจากผ้าไหม แต่หากมีการนำไหมไปผสมกับฝ้ายหรือใยสังเคราะห์อื่น แล้วทอเป็นผ้าเพื่อนำไปตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปเพื่อหลีกเลี่ยงโควตาแล้วจะต้องมีการหารือเพื่อแก้ไขการหลีกเลี่ยง แต่จะต้องไม่นำไปสู่การจำกัดปริมาณการนำเข้า

3.2.1 (ค2) ข้อตกลงทวิภาคีไทย-สหรัฐฯ ฉบับที่ 3² ระหว่างปี 2529-2531 รวมระยะเวลา 3 ปี ภายหลังจากยกเลิกมาตรการ embargo แล้ว ได้มีการทำข้อตกลงฉบับที่ 3² ซึ่งมีสาระสำคัญพอสรุปได้ดังนี้

(1) ประเภทของสิ่งทอที่ถูกจำกัดโควต้า มีการแบ่งกลุ่มสินค้าสิ่งทอจากเดิม 2 กลุ่ม เป็น 3 กลุ่ม คือ

- กลุ่ม 1 ได้แก่ สินค้าเบ็ดเตล็ดที่ไม่ใช่เครื่องนุ่งห่ม
- กลุ่ม 2 ได้แก่ เสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ทำจาก ผ้าฝ้าย และเส้นใยประดิษฐ์
- กลุ่ม 3 ได้แก่ ผ้าผืน และเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ทำจากขนสัตว์

(2) ประเภทของโควต้า แบ่งเป็น 2 ประเภท เช่นเดียวกับข้อตกลงฉบับที่ 3¹ มีรายละเอียดดังนี้

(2.1) การกำหนดปริมาณโควต้ารวม (group limits) สินค้าในกลุ่ม 1 ไม่มีการกำหนดปริมาณโควต้ารวม ส่วนสินค้าในกลุ่ม 2 และกลุ่ม 3 ได้กำหนดปริมาณโควต้ารวมไว้ ดังนี้

ในปี 2529 โควต้ารวมสินค้ากลุ่ม 2 เท่ากับ 95,048 พันตารางหลา
 โควต้ารวมสินค้ากลุ่ม 3 เท่ากับ 3,200 พันตารางหลา

ในปี 2530 โควต้ารวมสินค้ากลุ่ม 2 เท่ากับ 93,408 พันตารางหลา
 โควต้ารวมสินค้ากลุ่ม 3 เท่ากับ 3,030 พันตารางหลา

ในปี 2531 โควต้ารวมสินค้ากลุ่ม 2 เท่ากับ 99,942 พันตารางหลา
 โควต้ารวมสินค้ากลุ่ม 3 เท่ากับ 3,091 พันตารางหลา

(2.2) การกำหนดโควต้าตามรายการสินค้า (category limits)

(2.2.1) สินค้าที่มีการกำหนดโควต้าเป็นจำนวนที่แน่นอน (specific limits :SL) มีรายละเอียดแบ่งตามกลุ่ม ดังนี้

กลุ่ม 1 มีรายการสินค้า SL ในปี 2529 14 รายการ และเพิ่มเป็น 15 รายการในปี 2531 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของข้อตกลง

กลุ่ม 2 มีรายการสินค้า SL 17 รายการ ในปี 2529 จนกระทั่งในปี 2531 มีทั้งสิ้น 18 รายการ

กลุ่ม 3 มีรายการสินค้า SL 3 รายการ ในปี 2526 เพิ่มเป็น 4 รายการในปี 2530 จนกระทั่งปีสุดท้ายของข้อตกลง

(2.2.2) สินค้าที่ไม่ได้กำหนดโควต้าเป็นจำนวนที่แน่นอน (non-specific limits: non-SL) ยังคงใช้มาตรการ DCL ตามข้อตกลงฉบับที่ 3¹

(3) อัตราการเติบโตของโควต้า กำหนดให้สินค้าในกลุ่ม 1 และกลุ่ม 2 มีอัตราการเติบโตไม่เกินร้อยละ 6 ส่วนสินค้าในกลุ่ม 3 มีอัตราการเติบโตไม่เกินร้อยละ 1

- (4) มาตรการความยืดหยุ่น (flexibility provision) สำหรับมาตรการ CO และ CF ยังคงเดิม เหมือนข้อตกลงฉบับที่ 2 แต่การ swing สินค้าในกลุ่มเดียวกันได้ปรับลดลงบางรายการ โดย
- การ swing สินค้าในกลุ่ม 1 ลดลงจากไม่เกินร้อยละ 10 เป็นไม่เกินร้อยละ 7
  - การ swing สินค้าในกลุ่ม 2 ยังคงเดิมคือไม่เกินร้อยละ 7
  - การ swing สินค้าในกลุ่ม 3 กำหนดไว้ไม่เกินร้อยละ 5
  - ส่วนการ swing สินค้าระหว่างสินค้ากลุ่ม 1 และกลุ่ม 2 ไม่มีกำหนดในข้อตกลงฉบับนี้

3.2.1 (ง) ข้อตกลงทวิภาคีระหว่างไทย-สหรัฐฯ ฉบับที่ 4 ระหว่างปี 2534-2537 รวม 4 ปี ในช่วงระหว่างปี 2532-2533 ไทยกับสหรัฐฯ ยังเจรจาตกลงกันไม่ได้ การค้าสิ่งทอ จึงอยู่ภายใต้ข้อตกลง MFA IV ตามมาตรา 3 ซึ่งกำหนดไว้ว่า ถ้าการนำเข้าสิ่งทอของประเทศ ผู้ส่งออกทำให้ตลาดภายในประเทศผู้นำเข้าเกิดความปั่นป่วน ผู้นำเข้าสิ่งทอสามารถเรียกเจรจา สิ่งทอเป็นรายการเพื่อขอคุมโควตาดำเนินการนำเข้าแต่ละรายการ ถ้าตกลงกันไม่ได้ประเทศผู้นำเข้า สามารถกำหนดโควตาดำเนินการนำเข้าเพียงฝ่ายเดียวได้

อนึ่งตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2532 เป็นต้นไป สหรัฐฯ ได้เริ่มใช้พิกัดอัตราภาษีศุลกากร ตามระบบ Harmonized System (HS) ซึ่งการใช้ระบบดังกล่าว มีผลกระทบต่อการค้าส่งสินค้าสิ่งทอ ไปสหรัฐฯ สามารถสรุปได้ดังนี้

ก. เปลี่ยนวิธีการพิจารณาจำแนกประเภทสินค้าสิ่งทอเดิมซึ่งพิจารณามูลค่าของวัสดุ (chief value) เป็นการพิจารณาน้ำหนักของวัสดุ (chief weight)

ข. สินค้าสิ่งทอทั้งในและนอกโควตาซึ่งทำการนำเข้าสหรัฐฯ หลังวันที่ 1 มกราคม 2532 จะต้องเป็นไปตามระบบ HS และถูกเรียกเก็บภาษีตามระบบ HS ด้วย ทั้งนี้รวมทั้งโควตาที่เหลือ จากการนำเข้าปี 2531 กรณีที่โควตาปี 2531 ยังไม่เต็ม

ค. กรณีที่มีการส่งออกสินค้าสิ่งทอเกินโควตาปี 2531 สหรัฐฯ จะนำส่วนเกินดังกล่าวไปหักจากโควตาปี 2532 ตามรายการที่เปลี่ยนแปลงไปตามระบบ HS

ง. การขอใบอนุญาตฉบับภาษาอังกฤษในการนำเข้าสินค้าสิ่งทอจะต้องมีเอกสารวิชาการ รายการที่ถูกต้องตามระบบ HS กำกับ รวมทั้งมีการแปลงสภาพของหน่วยวัดจากระบบ อังกฤษเป็นระบบเมตริกดังนี้

1	ตารางหลา (Sye)	=	0.83612736	ตารางเมตร (SME)
1	ปอนด์ (LBs)	=	0.45359237	กิโลกรัม (KG)

จ.รายการสินค้าสิ่งทอที่มีการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากใช้ระบบ HS คือ
 -playsuits ซึ่งเดิมอยู่ในรายการที่ 337 และ 637 จะไปอยู่รายการ 237
 -เสื้อผ้าเด็กอายุตั้งแต่แรกเกิดจน 24 เดือนทุกชนิด หากผลิตจากผ้าฝ้ายและผ้าใย
 สังเคราะห์อยู่ในรายการ 239 ผลิตจากไหมผสมและใยพืชอื่นๆ อยู่ในรายการ 839 และอยู่ใน
 รายการที่ 439 สำหรับที่ผลิตจากขนสัตว์
 -รายการที่ 611 กำหนดให้เป็นผ้าฝ้ายที่ผลิตจากใยสังเคราะห์ที่มีส่วนผสมของใย
 ประดิษฐ์ ร้อยละ 8.5 ขึ้นไป

-กำหนดหน่วยนับของ suits ตามรายการ 443,444,643,644,843 และ 844 เป็นจำนวน
 ชุดไม่ใช่โหล

จนกระทั่ง วันที่ 1 มกราคม 2534 ไทยกับสหรัฐฯได้เจรจาตกลงนามกำหนดให้ข้อตกลง
 ฉบับที่ 4 มีอายุ 3 ปี ตั้งแต่ปี 2534-2536 โดยมีสาระสำคัญดังนี้

(1) ประเภทของสิ่งทอที่ถูกจำกัดโควต้า ในข้อตกลงฉบับนี้จะครอบคลุมผลิตภัณฑ์สิ่งทอและ
 เสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ทำจากฝ้าย ขนสัตว์ เส้นใยประดิษฐ์ ไหมผสม และเส้นใยจากพืชอื่นที่มีใช้ฝ้าย
 โดยข้อตกลงฉบับนี้ ได้แบ่งประเภทสินค้าออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่ม 1 ได้แก่ ผ้าฝ้ายและเส้นด้ายที่ทำจากฝ้ายและเส้นใยประดิษฐ์

กลุ่ม 2 ได้แก่ เสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ทำจากฝ้ายและเส้นใยประดิษฐ์

(2) ประเภทของโควต้า แบ่งเป็น 2 ประเภท โดยมีรายละเอียดดังนี้

(2.1) การกำหนดปริมาณโควต้ารวม (group limits) สินค้าในกลุ่ม 1 ยังคงไม่มีการ
 กำหนดปริมาณโควต้ารวมไว้เช่นเดิม ส่วนสินค้าในกลุ่ม 2 ได้กำหนดโควต้ารวมไว้ดังนี้

ปริมาณโควต้ารวมในปี 2534 เท่ากับ 215,278 พันตารางหลา

ปริมาณโควต้ารวมในปี 2535 เท่ากับ 228,195 พันตารางหลา

ปริมาณโควต้ารวมในปี 2536 เท่ากับ 241,887 พันตารางหลา

(2.2) การกำหนดโควต้าตามรายการสินค้า (category limits) มีรายละเอียด ดังนี้

(2.2.1) สินค้าที่มีการกำหนดโควต้าเป็นจำนวนที่แน่นอน (specific limits:SL)

เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงพิกัดอัตราภาษีศุลกากรตามระบบ HS ทำให้รายละเอียดของรายการ
 สินค้าบางรายการเปลี่ยนไป รวมทั้งมีการแบ่งประเภทของสินค้าใหม่ ทำให้มีสินค้า SL ต่างจาก
 เดิมโดย

กลุ่ม 1 มีรายการสินค้า SL ในปี 2534 ซึ่งเป็นปีแรกของข้อตกลง 24 รายการ และเพิ่มเป็น 26 รายการ ในปี 2536

กลุ่ม 2 มีรายการสินค้า SL 20 รายการ ตลอด 3 ปีของข้อตกลง

(2.2.2) สินค้าที่ไม่ได้กำหนดโควต้าเป็นจำนวนที่แน่นอน (non-specific limits: non-SL) สินค้า non-SL ต้องอยู่ภายใต้มาตรการ DCL นอกจากนี้ในการคำนวณปริมาณโควต้าขั้นต่ำ (minimum hold level : MHL) จะบวกอีกร้อยละ 15.5 ของปริมาณนำเข้า

(3) อัตราการเติบโตของโควต้า สินค้าทั้งกลุ่ม 1 และกลุ่ม 2 มีอัตราการเติบโตไม่เกินร้อยละ 6 ต่อปี ยกเว้นสินค้าประเภทขนสัตว์มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 1 ต่อปี

(4) มาตรการความยืดหยุ่น (flexibility provision) สำหรับมาตรการ CO และ CF ยังคงเหมือนกับข้อตกลงฉบับที่ 3² แต่ต่างกันตรงที่ในข้อตกลงฉบับนี้ไม่มี CO ในปีข้อตกลงแรก (ปี 2534) กับไม่มี CF ในปีข้อตกลงสุดท้าย (ปี 2536) ส่วนการ swing ของสินค้ากลุ่มเดียวกันได้รับลดลงเฉพาะสินค้ากลุ่ม 2 จากร้อยละ 7 เหลือ ร้อยละ 3.5 ในข้อตกลงฉบับนี้ไม่มีสินค้ากลุ่ม 3 แต่รายการสิ่งทอที่ทำจากขนสัตว์ที่เคยอยู่ในกลุ่ม 3 สามารถ swing ภายในกลุ่ม ได้ร้อยละ 5 และไม่มี การ swing ระหว่างสินค้ากลุ่ม 1 และกลุ่ม 2

ผลจากการเจรจา GATT รอบอุรุกวัยที่ยืดเยื้อมาจนกระทั่งบรรลุผลสำเร็จในช่วงปลายปี 2536 และอยู่ในช่วงรอกการบังคับใช้ ไทย-สหรัฐฯ จึงได้ตกลงต่ออายุข้อตกลงทวิภาคีระหว่างกัน ออกไปอีก 1 ปี โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2537-31 ธันวาคม 2537 ทั้งนี้ถ้าข้อตกลง GATT รอบอุรุกวัยยังไม่มีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 มกราคม 2538 ให้ขยายข้อตกลงทวิภาคีนี้ออกไปอีก 1 ปี เริ่มวันที่ 1 มกราคม 2538-31 ธันวาคม 2538 มีสาระสำคัญของข้อตกลงที่ต่ออายุเพิ่มซึ่งแตกต่างจากเดิมดังนี้

(1) ประเภทของสิ่งทอที่ถูกจำกัดโควต้า ยังคงแบ่งเป็น 2 กลุ่ม เช่นเดียวกับข้อตกลงฉบับที่ 4

(2) ประเภทของโควต้า มีรายละเอียด ดังนี้

(2.1) การกำหนดปริมาณโควต้ารวม (group limits) สินค้าในกลุ่ม 1 ไม่ได้กำหนดปริมาณโควต้ารวมไว้ ส่วนสินค้าในกลุ่ม 2 ได้กำหนดปริมาณโควต้ารวมของปี 2537 เท่ากับ 263,576 พันตารางหลา เพิ่มขึ้นจาก ปี 2536 ถึงร้อยละ 23.6

(2.2) การกำหนดโควต้าตามรายการสินค้า (category limits) มีรายละเอียด ดังนี้

(2.2.1) สินค้าที่มีการกำหนดโควต้าเป็นจำนวนที่แน่นอน (specific limits:SL) มีรายละเอียด แบ่งตามกลุ่ม ดังนี้

กลุ่ม 1 มีรายการสินค้า SL ในปี 2537 รวม 26 รายการ

กลุ่ม 2 มีรายการสินค้า SL ในปี 2537 รวม 21 รายการ

(2.2.2) สินค้าที่ไม่ได้กำหนดโควต้าเป็นจำนวนที่แน่นอน (non-specific limits: non-SL) มีรายละเอียดเช่นเดียวกับข้อตกลงฉบับที่ 4

(3) อัตราการเติบโตของโควต้า กำหนดให้สินค้าในกลุ่ม 1 และกลุ่ม 2 มีอัตราการเติบโตไม่เกินร้อยละ 6 ยกเว้นรายการ 433, 434, 435, 438 และ 442 ซึ่งเป็นรายการของเสื้อโค้ต กำหนดอัตราเพิ่มไว้ร้อยละ 1 และกำหนดอัตราการเติบโตของรายการ 638/639 ไว้ร้อยละ 4

(4) มาตรการความยืดหยุ่น (flexibility provision) สำหรับมาตรการ CO และ CF ยังเหมือนข้อตกลงฉบับเดิม ส่วนการ swing สินค้าภายในกลุ่มสำหรับสินค้ากลุ่ม 1 ยังเหมือนเดิม สินค้ากลุ่ม 2 ได้เพิ่มการ swing ไว้ไม่เกินร้อยละ 7 ยกเว้นเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ทำจากขนสัตว์ ให้ swing ได้ไม่เกินร้อยละ 5 และยกเว้นสินค้ายรายการ 239 ที่ไม่อนุญาตให้ swing เป็นรายการอื่น แต่สามารถ swing รายการอื่นเป็นรายการ 239 ได้

(5) Circumvention เป็นเงื่อนไขใหม่ที่สหรัฐฯ กำหนดให้ประเทศคู่สัญญาเพิ่มในข้อตกลงโดย มาตรการ circumvention จะเป็นการร่วมมือกันป้องกันการนำเข้าสิ่งทอที่ผิดกฎหมาย ในกรณีที่มีการลักลอบมอบสิ่งทอที่ผิดกฎหมาย (transshipment) การเปลี่ยนเส้นทางส่งมอบ (rerouting) การแจ้งเท็จเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดของสินค้า (false declaration concerning country of origin) และการปลอมแปลงเอกสารของทางราชการ (falsification of official documents) การที่สหรัฐฯ เพิ่มเงื่อนไขนี้ เข้ามาในข้อตกลงเนื่องจากสหรัฐฯ ได้รับความเสียหายจากการลักลอบสวมโควต้า โดยไม่อาจเอาผิดกับประเทศที่ลักลอบได้ ซึ่งมีรายละเอียดของเงื่อนไข circumvention มีดังนี้

ก. ประเทศคู่สัญญาจะต้องให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ในการป้องกันการนำเข้าสิ่งทอที่ผิดกฎหมายที่จะนำเข้ามาในสหรัฐฯ รวม 3 กรณีด้วยกันคือ

-สินค้าสิ่งทอจากประเทศไทยแต่ส่งผ่านไปยังประเทศอื่นเพื่อใช้โควต้าของประเทศนั้น
เข้าสู่สหรัฐฯ

-สินค้าสิ่งทอจากประเทศอื่นส่งผ่านประเทศไทยเพื่อใช้โควตาของประเทศไทยส่งเข้า
สหรัฐฯ

-การแจ้งแหล่งกำเนิดสินค้าเป็นเท็จ เช่น เป็นสินค้าของประเทศไทยแต่แจ้งเป็นสินค้า
ของประเทศอื่น

ข. ถ้าเกิดปัญหาดังกล่าวข้างต้น ไทยจะต้องให้ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การดำเนินการสอบสวนรวมทั้งให้ความสะดวกในการตรวจโรงงานของเจ้าหน้าที่สหรัฐฯ

ค. ถ้าสหรัฐฯ เชื่อว่ามี การนำเข้าสิ่งทอที่ผิดกฎหมายเกิดขึ้นจริง สหรัฐฯ อาจเรียกไทย
เจรจา ถ้าตกลงกันไม่ได้สหรัฐฯ สามารถหักโควตาจากไทยหรือกำหนดโควตาใหม่ในกรณีที่ไทยยังไม่ถูกคุมโควตาในรายการนั้นมาก่อน ทั้งนี้ต้องแจ้งการดำเนินการให้ คณะกรรมการตรวจตรา
สิ่งทอ (Textile Surveillance Body : TSB) ทราบด้วย

ง. ถ้าฝ่ายไทยมีหลักฐานมิได้กระทำผิด สหรัฐฯ จะคืนโควตาตามจำนวนที่หักไปให้หรือ
ยกเลิกการกำหนดโควตาแก่ไทยทันทีหลังจากที่สหรัฐฯ ได้หักโควตาจากประเทศที่กระทำผิดจริง
แล้วเสียก่อน

จากการที่ข้อตกลง GATT ว่าด้วยการค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป ซึ่งคาดว่าจะมีผล
บังคับใช้ในช่วงกลางปี 2538 ได้ระบุไว้ว่า ในช่วงที่ข้อตกลง GATT ยังไม่มีผลบังคับใช้ การค้า
สิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปจะยังคงดำเนินไปภายใต้ข้อตกลง MFA และข้อตกลงทวิภาคีเดิม ดังนั้น
เมื่อข้อตกลง GATT มีผลบังคับใช้ ข้อตกลง MFA รวมทั้งข้อตกลงทวิภาคีระหว่างไทยกับประเทศ
ภาคี MFA ต่างๆ ก็จะถูกยกเลิกไปโดยปริยาย

3.2.2 ข้อตกลงทวิภาคีระหว่างไทยกับประชาคมยุโรป

ไทยและประชาคมยุโรปเริ่มทำข้อตกลงทวิภาคีสิ่งทอในปี 2520 โดยไทยและประชาคม
ยุโรปได้ทำข้อตกลงทวิภาคีว่าด้วยการค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป รวม 4 ฉบับ ซึ่งมีสาระสำคัญ
ดังนี้

3.2.2 (ก) ข้อตกลงทวิภาคีระหว่างไทย-ประชาคมยุโรป ฉบับที่ 1 ระหว่าง
วันที่ 1 มกราคม 2520-31 ธันวาคม 2520 รวม 1 ปี ข้อตกลงฉบับนี้เป็นข้อตกลงทวิภาคีฉบับ
ชั่วคราวเท่านั้น จึงไม่มีรายละเอียดของข้อตกลงมากนัก แต่ก็มีกำกัดโควตาส่งสิ่งทอจากประเทศ
ไทย 4 รายการ ได้แก่ รายการ 2,3,4 และ 5

3.2.2 (ข) ข้อตกลงทวิภาคีระหว่างไทย-ประชาคมยุโรป ฉบับที่ 2 ระหว่างปี 2521-2525 รวม 5 ปี ซึ่งสาระสำคัญของข้อตกลงฉบับนี้ประกอบด้วย

(1) ประเภทของสิ่งทอที่ถูกจำกัดโควต้า ในข้อตกลงฉบับนี้แบ่งสิ่งทอที่ถูกจำกัดโควต้าเป็น 5 กลุ่ม ตามลำดับความสำคัญต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอภายในประชาคมยุโรป โดยกลุ่ม 1 เป็นสิ่งทอที่มีความสำคัญมากที่สุด ส่วนกลุ่มอื่นๆ ก็มีความสำคัญลดน้อยลงไปตามลำดับ

(2) การกำหนดโควต้าตามรายการสินค้า (restraint levels หรือ specific limits) แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

(2.1) community level หมายถึง การกำหนดโควต้าสำหรับทุกประเทศที่เป็นภาคีของประชาคม โดยแบ่งสัดส่วนโควต้าให้แก่ประเทศที่เป็นภาคีทั่วกันตามแต่จะตกลงกัน โดยในปีแรกของข้อตกลงนี้มีโควต้าสำหรับทุกประเทศอยู่ 8 รายการ และได้เพิ่มขึ้นตามลำดับ จนถึงปีสิ้นสุดข้อตกลง ปี 2525 มีโควต้าทุกประเทศรวม 13 รายการ

(2.2) regional level หมายถึง การกำหนดโควต้าเฉพาะบางประเทศที่เป็นภาคีของประชาคมยุโรป โดยในปีแรกของข้อตกลงไม่มีโควต้าบางประเทศสำหรับประเทศไทย จนถึงปีสิ้นสุดข้อตกลงมีโควต้าบางประเทศอยู่ 2 รายการ

(3) มาตรการจำกัดการนำเข้าอื่นๆ

กลไกการปรึกษาหารือ (consultation mechanism) เกิดขึ้นในกรณีที่มีการนำเข้าสินค้าจากไทยไปประชาคมยุโรป มีจำนวนมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งประชาคมยุโรปใช้สัดส่วนของการนำเข้าในปีปัจจุบันต่อปริมาณการนำเข้าสิ่งทอรวมทั้งหมดในปีที่ผ่านมาเป็นเกณฑ์ ดังนี้

รายการสินค้าในกลุ่ม 1 ให้มีสัดส่วนการนำเข้าปีปัจจุบันต่อการนำเข้าในปีที่ผ่านมาไม่เกินร้อยละ 0.2

รายการสินค้าในกลุ่ม 2 ให้มีสัดส่วนการนำเข้าปีปัจจุบันต่อการนำเข้าในปีที่ผ่านมาไม่เกินร้อยละ 1.2

รายการสินค้าในกลุ่ม 3-5 ให้มีสัดส่วนการนำเข้าปีปัจจุบันต่อการนำเข้าในปีที่ผ่านมาไม่เกินร้อยละ 4.0

ดังนั้นถ้าปริมาณการนำเข้ามากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ประชาคมยุโรปจะถือว่าก่อให้เกิดความเสียหายต่อตลาด ประชาคมยุโรปจึงสามารถขอเปิดเจรจาเพื่อกำหนดปริมาณการนำเข้ากับไทยได้ตามระดับที่ประชาคมยุโรปกำหนด อย่างไรก็ตามถ้าไม่อาจบรรลุข้อตกลงได้ ประชาคมยุโรปก็มีสิทธิ์ที่จะจำกัดการนำเข้าฝ่ายเดียวได้

(4) อัตราการเติบโตของโควต้า อยู่ระหว่างร้อยละ 0.5-6.0 ตามความสำคัญของสิ่งทอนั้นต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอในประชาคมยุโรป ทั้งนี้อัตราการเพิ่มในแต่ละปีที่กำหนดไม่ต่ำกว่าอัตราสูงสุดของสิ่งทอประเภทเดียวกัน ภายใต้ข้อตกลงทวิภาคีระหว่างประชาคมยุโรปกับประเทศผู้ส่งออกสิ่งทอรายอื่น ที่มีระดับการค้าสิ่งทอกับประชาคมยุโรปเท่ากับประเทศไทย

(5) มาตรการความยืดหยุ่น (flexibility provision) สำหรับสินค้า SL สามารถใช้มาตรการ carry over (CO), carry forward (CF) หรือ swing ได้ไม่เกินร้อยละ 5 ของโควต้าพื้นฐานปีปัจจุบันและรวมกันไม่เกินร้อยละ 15 ของโควต้าพื้นฐานปีปัจจุบัน

(6) สิ่งทอที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องถูกจำกัดโควต้า สำหรับสิ่งทอที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องถูกจำกัดนั้น เป็นสิ่งทอที่มีการส่งออกน้อย จึงไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อตลาดภายในประเทศผู้นำเข้าประกอบด้วย

(6.1) ผลิตภัณฑ์สินค้าตามชนบท (cottage-industry products) คือ เป็นผ้าฝ้ายที่ทอขึ้นจากมือและทำในชนบท เสื้อผ้าสำเร็จรูปหรือวัตถุดิบสิ่งทอที่ได้จากอุตสาหกรรมทางชนบทของไทยซึ่งทำจากผ้าฝ้ายที่ทำด้วยมือ และตัดเย็บด้วยมือ โดยไม่ได้ใช้เครื่องจักร หรือเป็นผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่ทั้งสองประเทศได้ตกลงกันให้เป็น handicraft

(6.2) สินค้า re-export คือ สินค้าที่ส่งผ่านประชาคมยุโรปเพื่อส่งออกไปยังประเทศอื่น และได้รับการยืนยันว่าเป็นสินค้า re-export แล้ว

ในปี 2524 กรีซได้เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกของประชาคมยุโรปอีก 1 ประเทศ รวมเป็น 10 ประเทศ ทำให้ประชาคมยุโรปกำหนดโควต่านำเข้าสิ่งทอจากไทยเพิ่มขึ้นจากที่กำหนดไว้เดิม

3.2.2 (ค) ข้อตกลงทวิภาคีระหว่างไทย-ประชาคมยุโรป ฉบับที่ 3 ระหว่างปี 2526-2529 รวม 4 ปี สาระสำคัญส่วนใหญ่ยังคงเดิม ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

(1) ประเภทของสิ่งทอที่ถูกจำกัดโควต้า ในข้อตกลงฉบับนี้ แบ่งกลุ่มสิ่งทอเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่ม 1 ได้แก่ รายการ 1-8

กลุ่ม 2 ได้แก่ รายการ 9,12-19,20-24,26-29,31,32,39,68,73,76,77-78 และ83

กลุ่ม 3 ได้แก่ รายการ 10,33-38,40-43,46-51,53-56,58-63,65-67a,69-70,72,74-

75,84-88,90-91,93-101 และ109-114

(2) การกำหนดโควต้าตามรายการสินค้า (specific limits) แบ่งเป็น 2 ลักษณะ เช่นเดิม คือ

(2.1) community level มี 13 รายการเหมือนข้อตกลงฉบับที่ 2

(2.2) regional level ในปี 2526 มีทั้งสิ้น 6 รายการ และเพิ่มขึ้นเป็น 8 รายการในปี

2529

(3) มาตรการจำกัดการนำเข้าอื่นๆ

(3.1) basket extractor เป็นมาตรการที่ประชาคมยุโรปเสนอเพื่อจำกัดการนำเข้าสินค้าสิ่งทอที่ยังไม่ได้จำกัดโควต้า โดยประชาคมยุโรปจะขอเปิดเจรจาเพื่อจำกัดการนำเข้า ในกรณีที่พบว่าสินค้าสิ่งทอรายการใดรายการหนึ่งมียอดการนำเข้าปัจจุบันสูงกว่ายอดการนำเข้ารวมทั้งสิ้นในปีก่อนเป็นสัดส่วนดังนี้

รายการสินค้าในกลุ่ม 1 ให้มีสัดส่วนการนำเข้าปัจจุบันต่อการนำเข้าในปีที่ผ่านมาไม่เกินร้อยละ 0.5

รายการสินค้าในกลุ่ม 2 ให้มีสัดส่วนการนำเข้าปัจจุบันต่อการนำเข้าในปีที่ผ่านมาไม่เกินร้อยละ 2.5

รายการสินค้าในกลุ่ม 3 ให้มีสัดส่วนการนำเข้าปัจจุบันต่อการนำเข้าในปีที่ผ่านมาไม่เกินร้อยละ 5.0

ซึ่งในระหว่างการเจรจาประเทศผู้ส่งออกจะต้องจำกัดการส่งออกดังกล่าวไปประชาคมยุโรปตามระดับที่ประชาคมยุโรปกำหนดเป็นเวลา 3 เดือน และถ้ายังคงตกลงกันไม่ได้ ประชาคมยุโรปสามารถจำกัดการนำเข้าฝ่ายเดียวโดยให้มีอัตราเพิ่มของโควต้าไม่เกินร้อยละ 6 ของปริมาณการส่งออกในปีก่อนหน้านั้น

(3.2) anti-surge มาตรการนี้ใช้กันสินค้าในกลุ่ม 1 ของประชาคมยุโรปเท่านั้น โดยถ้าประเทศผู้ส่งออกใช้โควต้าหมดเร็วเกินไป ประชาคมยุโรปสามารถขอเปิดการเจรจาได้โดยในระหว่างการเจรจา ประเทศผู้ส่งออกจะต้องจำกัดการส่งออกดังกล่าวไปประชาคมยุโรปเป็นเวลา 1 เดือน ถ้าไม่สามารถตกลงกันได้ประชาคมยุโรปสามารถจำกัดการนำเข้าฝ่ายเดียวได้

(4) อัตราการเติบโตของโควต้า อยู่ระหว่างร้อยละ 1-6

(5) มาตรการความยืดหยุ่น (flexibility provision) สำหรับมาตรการ CO และ CF ยังคงเดิมคือไม่เกินร้อยละ 5 แต่เงื่อนไขการ swing กำหนดเพิ่มเติมไว้ว่าไม่สามารถขอ swing ระหว่างรายการสิ่งทอในกลุ่ม 1 ได้ยกเว้น

-การ swing จากรายการ 1 ไปรายการ 2 และ 2a ทำได้ไม่เกินร้อยละ 5 ของโควต้าแต่ละรายการที่ทำการ swing

-การ swing ระหว่างรายการ 4,5,6,7 และ 8 ทำได้ไม่เกินร้อยละ 5 ของโควต้าแต่ละรายการที่ทำการ swing

-การ swing จากรายการในกลุ่ม 1,2 และ 3 ไปรายการในกลุ่ม 2 และ 3 ทำได้ไม่เกินร้อยละ 5 ของโควต้าแต่ละรายการที่ทำการ swing

(6) สินค้าที่ได้ยกเว้นไม่ต้องถูกจำกัดโควต้า เหมือนข้อตกลงฉบับที่ 2

ถึงแม้ข้อตกลงทวิภาคีฉบับที่ 3 จะเข้มงวดกว่าฉบับที่ 2 โดยมีมาตรการ basket extractor และ anti-surge แต่ในทางปฏิบัติประชาคมยุโรปไม่เคยใช้มาตรการ anti-surge กับประเทศใดๆ เลย

ในปี 2529 อันเป็นปีสุดท้ายของข้อตกลงทวิภาคีไทย-ประชาคมยุโรป สเปนและโปรตุเกสได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกประชาคมยุโรปอีก 2 ประเทศ รวมเป็น 12 ประเทศ ทำให้ประชาคมยุโรปกำหนดโควตานำเข้าสิ่งทอจากไทยเพิ่มขึ้นจากที่กำหนดไว้เดิม

3.2.1 (ง) ข้อตกลงทวิภาคีระหว่างไทย-ประชาคมยุโรป ฉบับที่ 4 ระหว่างปี 2530-2537 รวม 8 ปี โดยในครั้งแรกข้อตกลงฉบับนี้ได้บังคับใช้ระหว่างปี 2530-2533 รวม 4 ปี ต่อมาได้ขยายเวลาออกไปอีก 2 ครั้งๆ ละ 1 ปี เป็นสิ้นสุดข้อตกลงวันที่ 31 ธันวาคม 2535 และได้ขยายระยะเวลาออกไปอีก 2 ปี เป็นสิ้นสุดข้อตกลงวันที่ 31 ธันวาคม 2537 ซึ่งข้อตกลงฉบับนี้ประชาคมยุโรปได้ผ่อนคลายนโยบายต่างๆ มากขึ้น เช่น ยกเลิกมาตรการ anti-surge นอกจากนี้ยังมีสาระสำคัญดังนี้

(1) ประเภทของสิ่งทอที่ถูกจำกัดโควต้า ยังคงมี 3 กลุ่มเหมือนข้อตกลงฉบับที่ 3

(2) การกำหนดโควต้าตามรายการสินค้า (specific limits)

(2.1) community level ในปี 2530 มี 14 รายการ แล้วเพิ่มเป็น 17 รายการในปี 2537

(2.2) regional level ในปี 2530 มี 6 รายการ แล้วถูกยกเลิกไปในปี 2536

(3) มาตรการจำกัดการนำเข้าอื่นๆ

(3.1) basket mechanism เป็นมาตรการสำหรับสินค้าที่ไม่ได้กำหนดโควต้าไว้ แต่หากมีการนำเข้าถึงระดับที่จะทำให้กระทบกระเทือนต่ออุตสาหกรรมภายในประชาคมยุโรป จะขอเปิดเจรจา กำหนดปริมาณการนำเข้า โดยกำหนดสัดส่วนดังนี้

รายการสินค้ากลุ่ม 1	ให้มีสัดส่วนการนำเข้าปีปัจจุบันต่อการนำเข้าในปีที่ผ่านมาไม่เกินร้อยละ 1
รายการสินค้ากลุ่ม 2	ให้มีสัดส่วนการนำเข้าปีปัจจุบันต่อการนำเข้าในปีที่ผ่านมาไม่เกินร้อยละ 5
รายการสินค้ากลุ่ม 3	ให้มีสัดส่วนการนำเข้าปีปัจจุบันต่อการนำเข้าในปีที่ผ่านมาไม่เกินร้อยละ 10

ทั้งนี้ทั้ง 2 ฝ่ายจะทำการเจรจาภายใน 1 เดือนนับจากวันเรียกเจรจา ในระหว่างการเจรจาไทยต้องควบคุมปริมาณการส่งออกโดยกำหนดโควต้าเป็นเวลา 3 เดือน นับแต่วันเรียกเจรจา (เป็นโควต้าชั่วคราว) กำหนดโควต้าเป็นร้อยละ 25 ของปริมาณที่ประชาคมยุโรปนำเข้าจากไทยในปีที่ผ่านมา หรือร้อยละ 25 ของปริมาณการนำเข้าที่ก่อให้เกิดการเรียกเจรจาแล้วแต่ว่าปริมาณใดจะสูงกว่า และหากตกลงกันไม่ได้ ประชาคมยุโรปจะทำการควบคุมโควต้าการนำเข้าในปริมาณไม่ต่ำกว่าปริมาณที่ก่อให้เกิดการเรียกเจรจาหรือเท่ากับปริมาณการนำเข้าจากไทยในปีที่ผ่านมาบวกร้อยละ 6 แล้วแต่ปริมาณใดจะสูงกว่า

(3.2) regional concentration เป็นมาตรการที่ใช้ในกรณีการนำเข้าไปประชาคมยุโรป ตลาดใดตลาดหนึ่งมากเกินไป ประชาคมยุโรปอาจเรียกเจรจาทกลงกันไม่ได้ ประชาคมยุโรปจะควบคุมโควต้าเป็นการชั่วคราวเป็นรายประเทศ จนกว่าจะตกลงกันได้

(3.3) outward processing traffic (OPT quota) เป็นการให้สิทธิพิเศษในการโยกย้ายโควต้าเหลือใช้หรือใช้ไม่หมดระหว่างประเทศอาเซียน โดยไทยจะได้รับโควต้าเพิ่มเติมจากโควต้าพื้นฐาน ในกรณีที่ได้นำเข้าสินค้าสิ่งทอจากประชาคมยุโรปมาตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปแล้วส่งกลับคืนไปยังแหล่งกำเนิดเดิมของผ้าชิ้นนั้น

(4) อัตราการเติบโตของโควต้า อยู่ระหว่างร้อยละ 3-7 อย่างไรก็ตามประเทศไทยสามารถปรับโควต้าพื้นฐานสำหรับปี 2530 ซึ่งเป็นปีเริ่มต้นใหม่ ให้เพิ่มจาก ปี 2529 ระหว่างร้อยละ 4.9-43.9

(5) มาตรการความยืดหยุ่น(flexibility provision) สำหรับมาตรการ CF ยังคงเดิมคือไม่เกินร้อยละ 5 ส่วนมาตรการ CF และswing ทำได้ไม่เกินร้อยละ 7 นอกจากนี้ ยังมีการโยกย้ายโควต้าระหว่างประเทศสมาชิกประชาคมยุโรปโดยอัตโนมัติ กำหนดให้

ปีแรกของข้อตกลงมีการโยกย้ายโควตาร้อยละ 2 ของรายการที่ได้รับโอน
ปีที่ 2 ของข้อตกลงมีการโยกย้ายโควตาร้อยละ 4 ของรายการที่ได้รับโอน
ปีที่ 3 ของข้อตกลงมีการโยกย้ายโควตาร้อยละ 8 ของรายการที่ได้รับโอน
ปีที่ 4 ของข้อตกลงมีการโยกย้ายโควตาร้อยละ 12 ของรายการที่ได้รับโอน

(6) สินค้าที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องถูกจำกัดโควตา ยังคงเหมือนข้อตกลงฉบับที่ 3

3.3 ข้อตกลง GATT ว่าด้วยการค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป

3.3.1 สาระสำคัญของข้อตกลง GATT

ข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (General Agreement on Tariff and Trade : GATT) เป็นข้อตกลงทางการค้าหลายฝ่ายที่มีขึ้นเมื่อปี 2491 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ระบบการค้าโลกดำเนินไปโดยเสรีและเป็นธรรมแก่ประเทศต่างๆ ปัจจุบันมีประเทศสมาชิก 117 ประเทศ

นับตั้งแต่มีข้อตกลง GATT ได้มีการเจรจาการค้าหลายฝ่ายไปแล้ว 8 ครั้ง โดยครั้งสุดท้ายที่เรียกว่า การเจรจาอบอุรุกวัย (Uruguay Round) สามารถสรุปผล ปิดการเจรจาได้เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2536 ที่ผ่านมา โดยสาระสำคัญของการเจรจาในรอบนี้มีทั้งสิ้น 15 เรื่อง แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่ม 1 การเปิดตลาด 6 เรื่อง เช่น การเปิดตลาดสินค้าเขตร้อน สินค้าเกษตร สินค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป ฯลฯ

กลุ่ม 2 การปรับปรุงกฎระเบียบทางการค้า 6 เรื่อง เช่น การอุดหนุนและมาตรการตอบโต้การอุดหนุน การระงับข้อพิพาทตามมาตรการ GATT ฯลฯ

กลุ่ม 3 หัวข้อการเจรจาเกี่ยวกับเรื่องที่ยังไม่มีกฎเกณฑ์ทางการค้าระหว่างประเทศ 3 เรื่อง คือ สิทธิและทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า การค้าบริการ และมาตรการการลงทุนที่เกี่ยวกับการค้า

โดย GATT มีขั้นตอนการดำเนินการภายหลังจากที่สิ้นสุดการเจรจาอบอุรุกวัยเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2536 ดังนี้

(1) ระหว่างวันที่ 12-15 เมษายน 2537 ผู้แทนระดับรัฐมนตรีของประเทศต่างๆ จะลงนามรับรองความตกลงอย่างเป็นทางการ ณ เมืองมาราเกช ประเทศโมร็อกโก

(2) ในปี 2538 ประเทศสมาชิกยื่นสัตยาบันรับรองความตกลง ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ

(3) คาดว่าในเดือนกรกฎาคม 2538 GATT จะเปลี่ยนฐานะเป็น องค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO) ซึ่งมีหน้าที่บริหารความตกลงและควบคุมการดำเนินการค้าของประเทศไทย

3.3.2 ข้อตกลง GATT ว่าด้วยการค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปรอบอุรุกวัย

ข้อตกลง GATT รอบอุรุกวัย เป็นข้อตกลงพหุภาคีที่ใช้เป็นแม่บทของการค้าสิ่งทอของโลกแทนข้อตกลง MFA โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกเลิกมาตรการกีดกันการนำเข้าสิ่งทอหรือระบบโควต้าภายใต้ข้อตกลง MFA ซึ่งจะดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไปภายใน 10 ปี แล้วหลังจากนั้นการค้าสิ่งทอจะดำเนินโดยเสรีไม่มีระบบโควต้า สำหรับกฎเกณฑ์และเงื่อนไขของข้อตกลงการค้าสิ่งทอ GATT รอบอุรุกวัย มีสาระสำคัญ ดังนี้

(1) ระยะเวลาการปรับเปลี่ยนสิ่งทอกลับคืนสู่ GATT (transition period) มีระยะเวลา 10 ปี ระหว่างปี 2538-2548 หลังจากนั้นในปี 2549 การค้าสิ่งทอโลกจะกลับคืนสู่ GATT โดยสมบูรณ์

(2) สินค้าภายใต้ข้อตกลง (product coverage) ได้แก่ เส้นด้าย ผ้าผืน เสื้อผ้าสำเร็จรูป และผลิตภัณฑ์ตกแต่งสิ่งทอ โดยมีพิกัดตามระบบฮาร์โมนี HS50-HS63 รวมทั้งสินค้าบางรายการในระบบ HS30-HS42 และ HS64-HS96 ทั้งนี้ ยกเว้น สินค้าสิ่งทอหัตถกรรมพื้นบ้าน กระสอบป่าน ปอ ฯลฯ ที่มีประวัติการค้าระหว่างประเทศก่อนปี 2525 และสินค้าใหม่แท้

(3) สินค้าที่อยู่ภายใต้การควบคุมโควต้า (restricted products) ณ วันเริ่มต้นที่ข้อตกลงการค้าสิ่งทอ GATT มีผลบังคับใช้ มีดังนี้

(3.1) สินค้าสิ่งทอรายการที่อยู่ภายใต้ข้อตกลงทวิภาคี ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2537 จะถูกควบคุมโควต้าต่อไป 10 ปี ซึ่งอาจจะใช้การปลดปล่อยโดยวิธีขยายโควต้า (growth factor) หรือวิธีการนำกลับ (integration)

(3.2) สินค้าสิ่งทอรายการที่อยู่ภายใต้การควบคุมโควต้าโดยมาตรการฝ่ายเดียวใด ๆ ตามมาตรา 3 ของข้อตกลง MFA ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2537 จะถูกควบคุมต่อไปอีก 12 เดือน แล้วหลังจากนั้นจะอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ของ GATT

(4) การปลดปล่อยสิ่งทอเสรี (liberalization) จะกระทำไปพร้อมๆ กัน 2 ทางคือ

(4.1) การปลดปล่อยโดยใช้วิธีขยายโควต้า (growth factor) ซึ่งใช้เฉพาะกับสินค้าที่อยู่ภายใต้การควบคุมโควต่านั้น โดยคาดว่าในปีที่ 10 ปริมาณโควต้าจะเพิ่มขึ้นเท่าตัวขั้นตอนของวิธีขยายโควตาดังนี้

ช่วงที่ 1 (3 ปี) ให้เพิ่ม growth ต่อปี จาก growth เดิมในปี 2537 ร้อยละ 16

ช่วงที่ 2 (4 ปี) ให้เพิ่ม growth ต่อปี จาก growth เดิมในขั้นที่ 1 ร้อยละ 25

ช่วงที่ 3 (3 ปี) ให้เพิ่ม growth ต่อปี จาก growth เดิมในขั้นที่ 2 ร้อยละ 27

(4.2) การปลดปล่อยโดยวิธีการนำกลับ (integration) ซึ่งจะใช้กับสินค้าที่อยู่ในข้อตกลงทั้งหมดไม่ว่าจะอยู่ในระบบโควต้าหรือไม่ กล่าวคือการปลดปล่อยสินค้าเข้าสู่ GATT ในเวลา 10 ปี โดยแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 (3 ปี) ให้ร้อยละ 16 ของปริมาณการนำเข้าสินค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปทั้งหมดในปี 2533 จะต้องเข้าสู่ GATT

ช่วงที่ 2 (4 ปี) ให้ร้อยละ 17 ของปริมาณการนำเข้าสินค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปทั้งหมดในปี 2533 จะต้องเข้าสู่ GATT

ช่วงที่ 3 (3 ปี) ให้ร้อยละ 18 ของปริมาณการนำเข้าสินค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปทั้งหมดในปี 2533 จะต้องเข้าสู่ GATT

หลังจากปีที่ 10 สินค้าสิ่งทอทั้งหมดจะเข้าสู่ GATT และยกเลิกการควบคุมโควต้าโดยสิ้นเชิง

(5) มาตรการป้องกัน (transition safeguard) ภายในระยะเวลา 10 ปี ประเทศผู้นำเข้าสามารถใช้มาตรา 6 (safeguard clause) ซึ่งเป็นมาตรการคุ้มกันชั่วคราวที่ทำให้ประเทศผู้นำเข้าสามารถเรียกเจรจากำหนดปริมาณนำเข้าสินค้ารายการใหม่ได้ ถ้ามีเหตุผลเพียงพอว่าสินค้านั้นก่อให้เกิดผลเสียหายต่อตลาดภายในประเทศเป็นอย่างมาก (market disruption) โดยมีคณะกรรมการ (textile monitoring body : TMB) เป็นผู้ทบทวนมาตรการคุ้มกันนี้ ปริมาณที่จะจำกัดจะต้องไม่ต่ำกว่าระดับส่งออกจริง หรือการนำเข้าจากประเทศที่ถูกกล่าวหา ในช่วง 12 เดือน ก่อนการร้องเรียน มาตรการนี้สามารถใช้ได้นานถึง 3 ปี โดยไม่มีการต่อเวลาหรือจนกว่าสินค้านั้นมีการกลับคืนสู่ GATT แล้วแต่ว่าจะอะไรจะเกิดขึ้นต่อกัน

3.3.3 การดำเนินการค้าสิ่งทอไทยภายใต้ข้อตกลง GATT ว่าด้วยการค้าสิ่งทอ และเสื้อผ้าสำเร็จรูป

ภายหลังจากที่การเจรจา GATT รอบอุรุกวัยสิ้นสุดลง ประเทศสมาชิกได้มีการตกลงดำเนินการเกี่ยวกับสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป ดังรายละเอียดดังนี้

(1) ในปี 2537 การค้าสิ่งทอยังคงอยู่ภายใต้เงื่อนไขข้อตกลงทวิภาคีและ MFA

(2) ในปี 2538 เมื่อข้อตกลงสิ่งทอของ GATT มีผลบังคับใช้ การค้าสิ่งทอไทยภายใต้ข้อตกลงทวิภาคีจะเปลี่ยนมาอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ของ GATT ทันที ตามวิธีการปลดปล่อยสิ่งทอเสรีภายในระยะเวลา 10 ปี โดยประเทศผู้นำเข้าจะต้องปลดปล่อยเสรีสิ่งทอพร้อมกัน 2 ทางคือ ใช้วิธี growth factor สำหรับสินค้าสิ่งทอภายใต้การควบคุมโควต้าเดิม และวิธี integration สำหรับสินค้าสิ่งทอตามรายการรหัสพิกัดศุลกากรทั้งหมดที่อยู่ภายใต้ข้อตกลงการค้าสิ่งทอ

(3) ไทยได้แจ้งต่อ TMB ว่าจะรักษาสีทธิที่จะใช้มาตรการคุ้มกัน (safeguard) ตามมาตรา 6 ในช่วงระยะเวลา 10 ปี ซึ่งจะได้ประโยชน์ต่อไทยคือ หากมีสินค้าสิ่งทอชนิดใดชนิดหนึ่งที่มีการนำเข้าที่ก่อให้เกิดผลกระทบกระเทือนต่อตลาดภายในประเทศอย่างมาก ไทยก็สามารถเรียกเจรจาควบคุมปริมาณการนำเข้าจากประเทศนั้นๆ ได้

(4) การใช้สิทธิตามมาตรา 6 ไทยจะต้องดำเนินการปลดปล่อยเสรีสิ่งทอโดยวิธี integration

(5) ในระหว่างที่ข้อตกลง GATT ยังมีผลบังคับ สินค้าที่ถูกยกเลิกการควบคุมหลังจาก 1 ปีไปแล้วสามารถเรียกเจรจาควบคุมใหม่ได้ ถ้าหากมีเหตุที่สามารถอ้างได้ว่ายังคงเป็นสินค้าที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอภายในประเทศผู้นำเข้า ทั้งนี้มาตรการคุ้มกันสามารถใช้ได้นานถึง 3 ปี โดยไม่มีการต่อเวลาหรือจนกว่าสินค้านั้นมีการนำกลับเข้าไปอยู่ภายใต้ GATT แล้วแต่ว่าจะอะไรจะเกิดขึ้นก่อน